

Szerkesztési iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:

Nagy Ferenc könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetésdíjak és reklamációk küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — Hirdetési díjak: Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyilttér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egy beszélő kép.

(R.) Megragadó kép! lombos kert öléből méltósággal emelkedik ki a museum palotája, melyet tiszta holdfény gyönyörű világításban tüntet fel; mintegy a kertből kiindulva számtalan légszészlángtól ragyogó utvonul tova; utmentén roppant házcsoport dereng kettős világításban, mignem holdfény, lángut, város a távol homályban elenyésztek...

Egy kép ez, mely beszél...

Mintha e palota a nemzet maga volna, a lombos kert körülte a remény jövője iránt, mely valóban teljesülni látszik ama tova rezgő fényes árban, melynek mentén, a nemzeti munkásság jelképe gyanánt, nagy alkotások kelnek; a fényes pályán egyes lányok mozognak fel-feltűnve s elenyészve, ezek a nemzet vezérei, egy-egy lángész, vagy talán lidérci alakoskodás, a népet megtevesztő... s a távol homály, melybe a ragyogó kép háttere borul, kora enyészet volna-e... vagy a jövő leple az, melyet szelöztetni embererőnek nem adatott...?

„Te neked élned kell oh hon” hiszen jövődről ezredéves mult kezdek; vagy merő csoda volt eddig fenmaradni, s nem bölcseséged műve...?

„Mint kemény kard, oly kemény sziveddel; megne egyezz soha önfeleddel” — így dörgött az átok, fogott-e e szörnyű ígéret rajtad...?

Nem! a nemzet önmagáé nem volt még soha, volt a nagyoké, a királyé, királyoké, volt idegeneké igen, de önmagáé csak az imént lett, csak most lett igazán nagykorúvá, tehát — e népet csak innenul lehet tisztán megítélni, cselekményei csak ez után lesznek neki beszámíthatók.

De résen is legyen, mert ezentul hibáit se lesz másra háritani sem ürügy sem ok és nem lesz, a ki mástól vagy önmagától megóvja!

Vannak, a kik a 48-ban kéjelegnek s fitymálva elnagyolják a folyó dolgokat... Igen a 48 helyét betöltötte, de a zászlót, melyet magasra felemelt, s melyre csupán fényes kezdőbetűket jegyezhetett, előre, be a jövőbe dobta s azt teljesen kivívni, jelentését megvalósítani, biztosítani — a mi feladatunk.

És e feladatot megoldanunk nem hiu kéjelgással a multon, hanem egyedül megfeszített munkával sikerülhet, és higgadt véleményvel, mely nem hódít kalandosan, hanem foglal rendben; alkotmányos érzéssel, mely tünni képes, véleményy-

tűrőssel, mely csalatkozhatlanságot nem enged, de nem is követel; honfias kegyelettel, mely az érdem előtt a siron innen is meghajolni tud; tudománnyal, mely nem szünetel, a bátorság mind két nemével, a polgárral úgy mint azzal, mely a csatasíkon arat babért.

Mind ezen erényekre csaknem szükség van, hogy az előttünk álló nagyszerű átalakulás véghezvitelét is megbirjuk. Mert községek, városok, megyék ujra szervezése, bíróságok felállítása, ez oly nagy feladat, hogy ahhoz nagyságban csak az eredmény fogható, melyet az átalakulás nyújtani hivatta lesz.

Virilisek és képviselők, kinevezettek és választottak — elvies ellentétek! meglátjuk melyik véleményt igazolja a tapasztalás, melyiknek eredménye tűnik ki a másiké felett.

Lássuk mindenekelőtt mikép tudunk választani s mikép válogatva kinevezni. S ez utóbbinak tekintetében ne készülnünk egyedül magát a minisztert tenni felelőssé, a ki azért csak formailag felelős, mert hogy azt a sok ezernyi embert mind a miniszter szemeli ki, az fictio; szemeljük, a kiktől ó bizalommal tanácsot kér, azok, a kik tanácsosal önkényt ajánlkoz-

TÁRCA.

Erkölestelen a költészetben.

Az erkölcsöt prédikálók száma, különösen ma, ugyancsak megszorodott, minek okát az erkölcsiség lazulásában kell keresnünk. S úgy látszik, a firkászok azon hada, mely holmi 1, 2 kr. áros, u. n. „blau” „rothe” „Bibliothek” ponyvájába igyekszik begöngyölni a „lelkes” és „művelt”, t. i. főreműveiért néhány krajcárt kidobni nem restellő „t. c. publicum”, magas igényeket a költészetben nem igen tápláló lelkét, nagyon jól tudja már, mi tetszik a félig művelt nagy tömegnek s hatalmasan terjeszti az érzékesiklandoztató pauldekokianismust; háhár ügyetlenül, mert Paul de Kock legalább — a mint én ismerem — tud szépen jellemezni, sőt tanítani roszból jóra s ha ledér is gyakran, ezt nem mindég alacsony céllal teszi. — Ezek azonban csak fiakeres-kocsisok szájába való izetlenségeikkel gyönyörködtek közönségüket s undorítják a valódi szép iránt fogékony keblüket. — Ily irodalmi (?) iránynak védelmére kelni, annyi volna, mint magunkat is az alacsony kéjenkedések barátjainak mutatni be. Nem is védem én ezt, sőt nem védem az alább következőket sem föltétlenül, háhár világhírű nevekkel füződnek is egybe.

Ha mindabban megbotránkozunk, a minek kimondása erkölcsileg meg nem engedett; — ha a szóvirágok sokszor ügyetlen kezek által füzött koszorujából mindenkép előkarnók keríteni azon mérgező ágat, melyet a többi virág a felületesebben szemlélt elől eltakar: akkor magát a szent irást, a tiszta költészet e fonséges remekét is farizeusi

pirral arcunkon kellene olvasnunk, midőn ott pl. Erzsébet gyermek után eped s így érzéki gyönyörre vágyódik. Ily nevelés szelsőségre ép úgy nem szabad magunkat ragadtatni, mint az újabbkori regények 9900-ad részének érzékiségre csábító irányát helyeselnünk. — A legtöbbször — vagy mondjuk inkább, hogy igazabban szóljunk: mindennek, tárgya a szerelem, legalább ez sohasem maradhat ki a szerepből. Nagyon messze vinne ha azt kezdeném magyarázgatni, mi a szerelem? Ha mint tiszta érzelem jelenik is meg különben, de mindig karöltve fog ez járni az érzéki ösztönnel s így egynéhány célzatosan odavetett, látszólag ártatlan szó is elég lehet egy-egy jelenetnél arra, hogy — főleg a könnyű véru ifjúságot, tiltott gondolatokra vezesse.

Ezeknek csirája már gyermekkorától keblébe van oltva, de szó segít az hatalmasan életre kelni. — Ki nem lelkesülne, hogy úgy szóljak, rajongna Shakespeare-ért? Pedig minden színművében találkozunk megejtett leányokkal, alacsony kéjencekkel s pedig úgy, hogy az életszerűséget sosem áldozza föl az aethetika kívánalmainak. Ő ilyen tekintetekben épen nem él gyöngéd kifejezésekkel, sőt tul is megy az illem határain; mert némely trágár szereplőjének erkölestelen mondásait is megengedi a közönség elé terjeszteni. Teszi azonban ezt a nélkül, hogy hasonlóra akarna csábítani; sőt inkább azért mutat be mindent saját utálatosságában, hogy annál inkább elforduljunk tőle. — Akármiként vesszük, drastikus szer; s ha csakugyan nem tántorított bennünket sikamlós térére, úgy végkép elijesztett tőle. Két élő fegyver tehát, melylyel, csupán képzület-vezette ésszel, akár agyonszurjuk magunkat.

Boccaccio már trágár s a szemérmert erősen sérti; csak is gyönyörű irálya szerzett neki halhatatlan nevet.

Valjon veszt-e Virgilius „Aeneas”-a, hogy benne leirta az Aeneas és Didó közti jelenetet a barlangban? Azért a legnagyobb művek egyike marad az mindörökre, melylyeket valaha költő alkotott és senkisé fogja Virgiliust erkölestelennel bélyegezni.

Byron „Don Juan”-ját s ihletett költészeté egyéb remekét nem kiáltották-e ki illemsértőnek?*) Pedig azok sokkal nemesebbek, mint pl. Wieland „Oberon”-ja, melynek egyéb nagyszerűségét kisebbíti a sok, érzéki vágyat gerjesztő jelenet, minek folytán, különösen nőknek, nem lehet ajánlatos olvasmány.

S Lessing érdemeit ki vonná kétségbe azért, mert az „Eremit” tőle van?

De tekintsük saját hazánk irodalmát is, legalább némely költő által képviselve. — Különösen Csokonai V. M. itt az, ki figyelmünket igénybe veszi, „Dorottya”-ja „Béka-egér-harc”-a stb. nem azt mutatják, hogy aethetici érzék hiányzott nála; hanem hogy helylyel-közzel a póriasságban gyönyörködött. Ő tudott magasztos és költői lelkesültséget ódai magasságban szem elé varázsló dalokat írni; de van-e ki undorral nem fordulna el, midőn „Oda az árnyékszékhez” stb. című verseit olvassa? A szavait válogatni szintén nem igen szokott Blumauer nem egy helyen követőre talált benne.

*) Don Juanból egy kis töredéket a „Figyelő” valamelyik utóbbi számában közölt Abrányi Emil; ohajtandó volna, hogy a szép tehetségű műfordító az egészszel mielőbb megajándékozna a magyar közönséget, mely Byront még alig ismeri s így — mások után indulva — talán elfogult is iránta.

nak és azok, a kiknek illet adni hivatalos kötelességök. A felelősségben tehát sokan osztozunk.

Meglátjuk, jellem, képesség, ismeret, tapasztalás, érdem a választói urnáknál úgy, mint a miniszter termében mennyit fognak a latban nyomni; nem, vagy még ki nem érdemelt patrocínium, nepotismus, párti purismus, pajtáság — itt és ott háttérbe vonulnak-e!

Meglátjuk a kérelmezők seregét a szerény mérsékelttség, az erővel megszámolás vezérlendi-e avagy netán, a mellet verő elbizakodottság; fognak-e tudni a kipróbált érdemek, a kornak engedni, mert egyenlő tulajdonokkal a kornak van elsőbbségi jogosultsága... vagy „patkány szigetnek”*) tekintendik egyszerűen a hivatal, melyre minden áron felkell vergődniök, nem tekintve egyebet és mást, mint saját becses énjöket...

Mind e kérdéseket a közel jövő felderítendi, s a mint felderítendi, abból könnyű lesz megjósolni azt is, az átalakulástól mit várhatunk.

A mi szerény magamat illet, nekem az új megye és a bíróságok kinevezés útján szervezése nem tartoztak fogalmaim közé, s nehezemre esik látni, hogy azon képről, melyet magamnak politikai jövőmről alkotam, az élet ismét egy vonást letörölt. Mindazonáltal megvagyok győződve, hogy a hazát ily szerkezettel is szolgálni, az az ügyét előre vinni lehetséges és jaj nekünk, ha a közigazgatás, ha igazságszolgáltatásunk lendületet nem nyernének, ha község, város, megye a régiék maradnának, szóval: ha az új szervezéssel a régi bünök csak köntöst cserélnének.

Az ugyan előre látható, hogy megfelelő jó törvények nélkül igazságszolgáltatásunk se lehet tökéletes; de valamint igaz az, hogy a legüdvösebb törvény jó hatása is megtörhetik az ember gyarlóságán: úgy igaz az is, hogy a törvény hiányosságán sokat enyhíthet a végrehajtók értelmes becsületessége.

*) I. a vegyesek közt.

A szerzetes Czuczornak is van egy pár könyvérü verse. — De ott van élő magyar költőink legnagyobbja, Arany: ki volna őt eléggé badar izlés hiányról vádolni? Pedig van nála is nem egy izléstelen, hogy ne mondjam: undorító hely. Így pl. midőn Puk Mihály, bevévén Nagy-Idát, annak pincéjében egy olyas valamibe szurja kardját, melyet ő a morék állítása nyomán aranyának hisz s mely egy szegletben van, — cseppet sem követ el aethetikus dolgot!

S hát az egy nap (ephemer) értékű humoristicus (?) lapok napi renden levő illetelen, sokszor szemtelen élceit emlitem-e? E mindég kész dögvészeket.

De legyen elég ennyi példa, melynek felhozásánál magamnak sem igen lehetett a szavakban változatnom.

Gr. Teleky Jozseffel tartok: „a roszat azért, hogy szép, nem szeretem;” s az erkölcstelen a költészetből végkép kiküszöbölve szeretném látni, mert: „az igaz kegyesség s tiszta erkölcs nagy kincs;” már pedig a költészet azért szárnyal egy más világban, hogy a földi salaktól lehetőleg ment legyen. S nem is mentem a fentemlitetteket széptelen eljárásukért, annál is inkább, mert érzem ahoz való elégtelenségemet; mindazáltal az inaestheticust menthetőknek találok mindaddig a költészetben is, míg hasonszenvileg hat, t. i. míg bünből a bűn utálatosságának leplezetlen föltárásával akar kigyógyítani. Mihelyt azonban az aljasságokkal, erkölcstelen hajlamomat akarja megnyerni, magát is aljassá és erkölcstelennek tekintem; mert közvetve és közvetlenül — hány példa mutat korunkban az érzéki regények áldozataira! S kik ezek? Azok, kik — mint egy német író mondja — csak azért olvasnak, hogy ne gondolkozzanak!

Márky Sándor.

De félre a kételyekkel! ime mily méltóságig teljes a nemzet képe e palota, minő szilárd, mintha nemes eltökélés emelné, hogy a hozzá simuló reményt bevalósítandja... Igen, a nemzet is, miként e palota, bírand oszlopokkal, a tiszta erkölcs, a közszellem, a munka erős oszlopaival; nyitva álland miként ez, a szabad lég, a tudomány, a mult emlékeiből merített okulás behatásának; szintén gondoskodand villámhárítók-ról, melyek a veszélyt tőle elhárítsák s bírand miként e palota egy felső világossággal, a hit, bizalom, a szeretet világgal; leszen pályája, mint e fényes út, szintén fénylő, diszes — és a homály, melyben e beszélő kép háttére elborul, nem a kora dicseitelien enyészetnek, hanem igen is egy messze jövőnek képe, mely beláthatlan mint az idők végtelensége...

Franciaországi események.

A Franciaországban levő németek s francia lakosok közt a surlódások minden nap meg-megújulnak. A hivatalos lap ennek folytán szükségesnek látta a németek által megszállt megyék lakosait mérsékeltre inteni s a lapokat fölszólítja, hogy igyekezzenek az izgatottságot lecsillapítani. — Megerősítést nyer azon tény, hogy a legitimista párt úgy a nemzetgyűlésben, valamint a nemzettestben a Chambordféle nyilatkozat következtében teljes fölbomlásnak indult. Ama nyilatkozat a sajtóban a legkellemetlenebb fogadtatásra talált. — Berlinből Versaillesba azon hivatalos nyilatkozat küldetett, hogy a másfél milliárd hadiköltségnek teljes lefizetése előtt a német csapatok az általuk megszállva tartott megyék egyikét sem hagyják el. A marseille-i kereskedelmi kamra a kereskedelmi miniszternek emlékiratot nyújtott át, melyben a lipcei törvényszék által a váltó moratorium tárgyában hozott végzésének súlyos következményeit fejtegeti.

Az ujonnan választott francia képviselők a nemzetgyűlésben már megjelentek s a 10-én tartott ülésben szavaztak is. Az elfogott fölkélok sorsa még mindig nincs eldöntve, de sok körülmény arra mutat, hogy oly nagy számban fognak számüzenni, a mire eddigéle nincs példa a történelemben. A kormány 1500 szétszedhető faházat rendelt meg az Uj-Caledoniába szállítandó fölkélok számára. Algirban a pótválasztások még nem folytak le s egy sürgöny a republikánus névsor győzelmeit helyezi kilátásba. Valószínű, hogy Cremieux meg fog választatni, ki a választókhöz intézett programjában kijelenti, hogy mindenkor a köztársaságot s Algir polgári kormányzását fogja pártolni.

Legujabbak.

Bécs, jul. 12. A reichsrath delegatio vita nélkül elfogadta a berlini követtségnek nagykövetségé emelése alkalmából felmerült költségöbbletet és Tegethoff anyja részére a kegydíjat.

Páris, jul. 11. A legitimista párt most két töredékre szakadt, a fehér zászló pártfeleire, kiknek közlönye az „Union” és a három színű lobogó pártfeleire, kiknek közlönye a „Gazette de France”; utóbbiak a mérsékelt köztársaságiakhoz fognak csatlakozni. Az orleansi hg. elhatározta félrevonulni és komoly kísérletet engedni tétetni a köztársasággal.

Madrid, jul. 11. Viharos cortesülés. A kormány indítványa a felkelés elnyomására minden szükséges költséget megadni, elfogadtatott. Az egész ellenzék tartzkodott a szavazástól.

Páris, jul. 11. Thiers betegsége körül keringő álhírek megcáfoltatnak. Thiers egészségügyi állapota kitünő. A Larcy, Favre vagy más miniszterek visszalépéséről terjesztett hírek minden alapot nélkülöznek. Mostanra semmiféle változás a miniszeriumban nem szándékolatik.

Berlin, jul. 13. A „Prov. Corr.” kiemelve a jelen francia kormányának lényegesen szilárdult állását, így szól: Németország a nagy szomszédor ország belső kifejlődését nyugodtan és elfogulatlan

részvétellel fogja követni; Franciaország belső emelkedése minket nem fog aggasztani, minthogy Németországnak erősebb emelkedése is mindig várható. Annál őszintébb lesz tehát egész Németország óhajta, hogy Franciaország ne pusztán saját békéjét, de tisztelt viszonyát is a többi hatalmakhoz visszanyerje. Németország rendes képviselőlete Franciaországnak kiűrésítése után fog berendeztetni.

New York, jul. 12. A rendőri rendelet, — mely a prot. körmenetet eltiltotta, visszavonott. Csapatok és rendőrség utasított a protestansokat védelmük alá venni. Hoffmann kormányzó a polgárokat felszólítja, hogy a hatóságot a rend fenntartásában támogassa.

New York, jul. 12. A protestans körmenet délután 2 órakor vette kezdetét katonai és rendőri oltalom alatt. A kath. megtámadták, a csapatok löttek, körülbelül 20 személy megöletett és számosan megsebesültek, több rendőrkatonára megöletett. A zavargások még tartanak. Tizenkét ezred van fegyver alatt, ma éjjel komoly felkeléstől tartanak.

Levelezés.

Iskolaügy puszta Szt.-Tornyan.

1871. július 11-dike lélek emelő nap volt, mely mint olyan koporsóm zártáig felejthetetlen marad előttem.

Hogy hogy? kéri e lapok nyájas olvasója. Úgy hogy a pusztaszent-tornyai mélyen tisztelt közbirtokosság tisztelve a törvényt, s a megyei iskolabizottmányi gyűlés korszerű határozatát, szeme előtt tartva egyesek javát és a közérdeket, részben személyesen, részben megbízottjai által, a megyei iskolabizottmányi küldöttség elnöke tek. Bonyhai Benjamin úr szívélyes felhívásának a folytán egyhangulag elhatározta azt, hogy birtoka területén a legcélszerűebbeknek talált pontokon iskolákat létesíteni, s az azokba meghívandó tanítókat törvényszerű megadóztatás útján, saját költségén fenntartani óhajtja, remélvén: miszerint az államsegély az építkezés tárgyában elmaradni nem fog.

Ezen közlemény keretén kívül esvén a részletezés, mely annak idején a megyei iskolabizottmányi gyűlés elé fog terjesztetni, most csak annyit mondom, hogy a pusztaszent-tornyai közbirtokos urak kitűzött nemes föladatukat férfiasan megoldották, amennyiben a meddő okoskodás helyett tettelegesen a dologhoz fogtak s minden jogos és méltányos igények kielégítésére vállalkoztak. Így illik, így kell. Minél előbb látunk a dolog után, annál előbb fogjuk a tanítás-növelés áldásait élvezni. Ellenben minél továbbra húzzuk halasztjuk az ügyet, annál nagyobb mérvben fog a tudatlanság és neveletlenség átka üldözni minket. Az isten különös gondviselésének tulajdonítható, hogy ekkoráig is végték el nem süllyedtünk. Tehát bizony: inkább ma mint holnap.

Különösen kiemelem tek. Sváb Károly urnak a pusztai tanítás-növelés körüli meleg részvétét, a ki birtokán már is ilyen, habár csak ideiglenes iskolát is előmutatni képes, s a ki az áldozat terén mindenütt első sorban áll. Nem különben tek. Torkos Imre urnak a vendégszeretetét és szíves közreműködését is, a kinek e téren szinte nagy elismeréssel tartozunk.

Sok ily férfiakat adjon az Isten! nemzetünknek hazánkknak, s az áldás, mint különben is a jó tettek kifolyása elmaradni nem fog.

Irtam jó kedvem napján, Tót-Komlóson.

Horvát Sámuel
ev. lelkész.

Összeállítása

e megyében legtöbb egyenes adót fizető bizottsági 210 tag névjegyzékének.
(Folytatás.)

Gabovits Döme	Orosháza	323. 4
Grosz Ignác	Békés	322.95
Polner Lajos	Csaba	313.18
Lévy Márton	Csaba	110.23
Gr. Pongrátz Sándor	Orosháza	308.43

Végh József	Gyula	305.17
Kohn Márton	Ócsöd	303.83
Uhrinyi András	Csaba	300.55
Patay János	"	300.26
Veiner Mátyás	"	300.18
Horváth Pál	Orosháza	299.81
Szalai József	Csaba	294.46
Fremdt Zsigmond	"	294.46
Birnstengel Lipót	F.-Gyarmat	292.—
ifj. Fehér Imre	Csaba	291.80
Kliment Z. János	"	289.87
Achim János öreg.	"	289.76
Rohuska Pál	Csorvás	289.50
Nagy Antal	"	288.91
Pain Antal	"	288.91
id. Hajdú István	Szeghalom	286.48
Péter Ferenc	Szeghalom	284.83
Knizsner Károly	Szarvas	280.—
Györi Dani István	Orosháza	276.81
Schreffert Bonaventura	Gyula	275.27
Dérczy Ferencz	Szarvas	273.70
id. Bakucz Mihály	Békés	273.63
Omaszta Gusztáv	Csaba	272.41
Boros István	Gyula	272.72
Márik Ádám	Csaba	272.—
Hoffman Salamon	"	270.99
Laczó András	"	270.89
Déry István	Békés	269.18
Beliczey Albert	T.-Komlós	269.7
König János	Sz.-András	268.48
ifj. Miskucz György	Gyula	268.11
Sipiczky Kolároczky	"	266.23
János	Csaba	264.35
Krausz Zsigmond	K.-Ladány	262.17
Zsilinszky György	Csaba	261.22
Schvartz Farkas	K.-Tarsa	259.91
Szalay József	Orosháza	258.29
Marik Pál	Csaba	257.46
Ambrus Lajos	Gyula	256.22
Szabó Ádám	Orosháza	255.9
Achim György	Csaba	253.16
Dejenovszky György	Csaba	252.36
Klausz Lázár	Endrőd	249.7
Zsilák János	Csaba	247.34
Grim Sámuel	Gyoma	246.62
Fábry János	Csaba	246.61
Metz József	Gyula	245.67
Vidó Mátyás	Csaba	245.34
Kocsondi Mihály	Orosháza	245.12
Jankó János öreg	Sz.-Tornya	245.—
Herczeg József	Gyoma	244.—
Somogyi Sándor	Szeghalom	244.26
Gajdán János	Csaba	241.—
Turi András	Békés	241.56

Vége következik.

Ujdonságok.

— **A hivatalos lap** mult esztörtöki számában foglaltatik a pályázati felhívás a szervezendő első folyamodású kir. törvényszéki elnöki és kir. ügyész állomásokra.

— **A csongrád-esanádi kilencedik honvédzászlóalj** (székhelye Gyula) zászlaja — mint halljuk — már elkészült, minélfogva azt hisszük, hogy a soká halogatott zászlószentelési ünnepély is nem sokára megfog történni. A zászlóanya — mint már régebben is említettük — gróf Almássy Kálmáné lesz.

— **Megkaptuk** „Az angol nyelv levélszerinti önkortatása” című, nyelvészeti irodalmunkban kitűnő helyet foglaló jeles munka 12-ik füzetét is. Irta P. Nagy Sándor debreceni főiskolai tanár; az összes hazai sajtó által egyértelmű dicsérettel fogadott munka egy-egy füzete 30 kr. — Továbbá be- küldetett hozzánk ugyanazon szerző „Francia önkortatási levelek” című munkájának megrendelési íve s előrajza, melyre művelt ifjainkat és a nyelvbarátokat ezennel figyelmessé teszünk. — Végül felemlítjük, hogy „Oberungarischer Lloyd” című Eperjesen (?) megjelenő német hirlap is küldetett be szerkesztőségünkhöz. Tartsa a ki német.

— **Bonyhai Benjamin** ur Mező-Berényből, a debreceni főiskola muzeumának egy chinai nyelven irt, díszes kiállítású bibliát ajándékozott.

— **A „Vasárnapi ujság”** mult vasárnapi szá-

ma, a szarvasi főgymnásium derék igazgatója: Tatay István ur sikerült arcképét és életrajzát hozta.

— **Diszebéd Lendvayné-Fáncsy Ilka asszony tiszteletére.** A körünkben időző jeles művész nő tiszteletére, pénteken, e hó 14-én, a casinó helyiségeiben lakoma rendeztetett, melyben az ünnepezt művésznő, s az itt időző színtársulat kiválóbb tagjain kívül, az értelmiség nagy számmal vett részt. Az ünnepezt művésznő kiváló figyelem tárgya volt ez alkalommal, s a jelen voltak vetélkedve igyekeztek a tisztelet és elismerés kellemes adóját leróni iránta. Az első felköszöntést a casinó alelnöke Fónagy Károly ur mondta, egyszerű, de annál kifejezőbb szavakban éltetvén a hazaszerte tisztelt művésznőt. Utána dr. Kovács István ur emelt poharat, a színművészetet, annak férfi és nő apostolait s mint ezek egyik legkitünőbbjét, a nap hősnőjét emelvén ki. Majd Dobosfi Alajos ur állott fel, s a hazai zenészet két jelenlevő jeles képviselőjét, az Erkel fivéreket köszöntö fel; míg a jelen volt színészek közül, ezek egyik tehetséges tagja: Szakál, a művészetet lelkesen pártoló gyulai közönséget éltet. A lakoma vége felé a kedélyek mindinkább melegedtek s a jó cigányzene oly gyújtó hatással volt a jelenlevőkre, hogy a fellángolt jókedv rögtönzött táncban tört ki, melynek a közleledő est vetett csak véget. — Ez kis keretbe szorított képe a kedélyességben páratlan lakomának, melynek ha árnyoldalát keresnők, ezt legfeljebb csak abban találhatnók fel, hogy — oly rövid ideig tartott.

— **A megyei börtönben** letartóztatva levő szegényebb helv. hitvallású feyencek számára, a bibliai társulat, huszonöt darab vászonkötésű bibliát ajándékozott. Elismerésre méltó cselekedet.

— **Szinkör.** Csütörtökön, e hó 13-án, Lendvayné-Fáncsy Ilka asszony, a pesti nemzeti színház első rendű tagjának negyedik felléptétől, „A király házassága” című 3 felv. vígjáték adatott, még pedig teljes sikerrel. Talán mondanunk sem kell, hogy az est diadala a t. vendégnő művészi játékához fűződik, melyet a közönség ez uttal is lelkes tapsvihar és sürü kihívásokkal méltányolt. Ki kell még Dóry Judith, (velencei hercegnő) Ardayné (anyakirályné), továbbá Szakál játékat is emelnünk, ki Lajos király szerepét helyes felfogással adta. Ez este a társulat egy ujonnan szerződött tagja is bemutatva magát: s ez Földényi Béla, ki a nemzeti színházról jött Follinus társulatához, s ki Kopjai hálás szerepét ügyesen aknáta ki. A társulat bizonyára hasznos taggal gyarapodott Földényivel s ez első föllépése után is szép jövőt jósolhatunk neki. — Tegnapra (szombat) Lendvayné asszony utolsó föllépte és jutalomjátékaul Schakespeare „Makrancos hölgy”-e, mára (vasárnapra) pedig „Orpheus” vig operette volt kitézve.

Vegyesek.

— **A patkány-sziget.** Van a patkányfogásnak egy elmés módja, mely annál érdekesebb, mivel patkány-pszichológiára van fektetve. Egy jókora öblü s megfelelően magas kerek faedénynek szája, mely kell hogy a fenéknél jóval szűkebb legyen, erős papír fedővel leborítottatik. A papiros közepén kereszt metszés történik, hogy a patkány súlyának engedjen, ismét helyre állva; s csapda fölé lenyúló szerkezetre alkalmaztatik az étek. Ez a fogó. De a patkány ravasz állat s erről íté meg mást is, tehát akkor az ismeretlen valamihez nem bizik, ámbar az étek száj izét erősen csiklandja. Először tehát figyelő állást foglal; majd körül szaglálja, végre az edényre felszalad, oda szagul az étek felé, körültekint s eh! végre elszántan neki fut de — czupp! bele esik a — vízbe, mert az edényt egy lányi vízzel kell ellátni, s a középre annyit téglát egyremásra rakni, hogy a legfelső a vízből kissé kiálljon. A becuppant pocz körüluszlik, végre észreveszi a patkány-szigetet s arra telmázik onnan mérvén bukása nagyságát. Azonban egy másik patkány is hasonló okoskodás, hasonló torkosság útján szintén úgy jár, mint ő, az is alá-cuppant, szintén körüluszsa a vizet és szintén a szigetre menekül. Elférnek azon mind a ketten,

még jól esik a szerencsétlenségben egymásban társat birni. Jött a harmadik; régi ismeretség révén még ennek is szorítottak helyet. De a negyedik már csak úgy férhet el, hogy a harmadikat farkánál fogva lecibálja s annak helyét foglalja el. Időközben kívül többen úgy gondolkoztak, hogy csak hadd próbálják meg elébb mások, ha sikerül, a járt uton majd biztosabb lesz a járás. Sime látják, hogy a kik elindultak vissza nem térnek. Teringettét, gondolják, azoknak ugyan jó dolguk lehet ott bent, mentek ők is, hasonló sőt rosszabb sors elé, mert már ennyi competens közt valóságos ostrom folyt a patkány-szigetért, s hol egyik, hol másik a győztes, de csak azért, hogy szintén lecibáltassék. No azoknak oda bent határozottan jó dolguk van, mert nem lehet az közönséges préda, a melyért ily háboru foly és — a vízbe új vendégek hullanak. Már ekkor a zshivaj oly mérvet ölt, hogy nem lehet kétség, mikép ott bent valami skandalum van folyamatban. Ugy de a patkány nagy barátja a skandalumnak s így azok is rendre előfutnak, a kiket különben és kivételesen a torkosság nem ösztönözne, persze mindannyian becuppognak és toll nem elég leírni, nem ecset lefesteni, azon ádáz harcot, mely ott bent a gomolyog, testvér nem ismer testvért, nem barát barátot, a vérengzés iszonyu, mely a legtragikusabb véget éri, igen, mert nem elég, hogy mindnyája harcosok összemarva élettelenül usznak a véres árban, hanem magok a nap hősei is fent a megtartott szigeten, száz sebből vérezve, vannak elterülve. — Hogy aztán a fogó ezen első fényes eredmény után — inert 50 poc fulhatott bele — mennyi időre válik új harc terévé, azt a tapasztalás mutatná meg.

Gazdászat, ipar és kereskedelem.

Marhatenyésztésünk érdekében.

Házi állataink között a szarvasmarha az, minek az emberiség legtöbb hasznát veszi, miután a gazdaszatot folytatni nála nélkül lehetetlen, de nagyon okszerűtlen is volna, s midőn már a munkára haszonvehetlen, minden legkisebb részét felhasználjuk, részint táplálkozásunkra, részint más szükségletre.

A mindenség alkotója, midőn társadalommá alakult az emberiség s csoportokat képezett, már melléjük adta házi állatainkat, hogy velők rendelkezék és úgy használja, mint legjobbau tudja, s ime ámbár házi állataink között a szarvasmarha az, mely az emberiségnek legfőbb hasznára van, mégis a mai felvilágosodott nép és tenyésztő gazdaközönség épen a szarvasmarha-tenyésztéssel oly kevésse törődik, s ennek tenyésztésével maholnap senki sem lesz ovtos, legalább nem oly mértékben, mint azt a gazdaszat elvei megkívánják. Ki ne látta volna ezelőtt még 20—25 évvel hazánk szép pusztáin és rónáin, mennyi ezerekre menő darab marha legeltetett és tenyésztetett, megtartva régi jellegét, tökéletesen szilárd délceg kitejlődésű; uradalmakban jártas és gyakorlott szemű ember az első látásra is felismerte, hogy e vagy amaz uradalom tenyész faja, mert vetekedtek a faj tökéletesítésén, sőt községek és egyes kisebb gazdáknak is a legszebb szalás s tökéletesen kifejldött marhái és jármás ökrei voltak. Hol van e faj — s miért pusztul el?

Erre azt mondja talán némely tisztelt tenyésztő-gazda, hogy a tagosítás behozatalával elvitték nagy számmal tenyésztett szép marháinkat országszerte, s így most már csak keveset és rosszat tudunk tenyészteni, mert közös nyomásunk, legelőnk nincsen, felszántottuk s legelőnket elpusztítottuk.

Engedjen meg a tisztelt közönség, de én a magyar fajmarha mennyisége és minősége csökkenését nem a tagosításnak tulajdonitom, hanem országos rendszerünknek a fogyasztási téren.

Mindenki tudni fogja, hogy ország-világászerte egy egyénre táplálkozási adagul a marhahusból ½ font van számítva, s így ha egy három éves marhát levágnak, melyben okvetlen van 300 font, az kifog elégíteni 600 egyént, még pedig már fejlő-

dött s erőteljes tápdu tartalmu hussal. Igen ám, de nálunk országsterse kisebb s nagyobb városokban, községekben és falukban mindenütt a rugott borjukat vágják le, pedig abból 3—4 darabot is kell levágni, míg annyi fogyasztót kielégít, mint egy 3 vagy 4 mázás tehén vagy ökör, és még sincs oly erőteljes táplálékkal a közönség kielégítve, és a mi a legrosszabb, hogy a borjuknak mindig a legtökéletesbjet és a legszebben kifejlődteket vagdoszák le, s így a tenyésztéshez, csak az marad hátra, a melyet silánysága vagy rosszasága miatt felhasználni s elfogyasztani nem lehet. Ezek aztán tenyésztik majd azt a marhafajt, melyet egy 20—30 év előtt elhalt elődünk inkább kecskének vagy szánalomra méltó riskának, de nem az egykor szép magyar faju marhának tartana, melynek faja így kipusztúl.

Hogy mindenkinek nincsen alkalma nevelni borjukat addig, míg iga alá kifejlődik, azt én nagyon jól tudom, de vannak vidékek hazánkban, hol a földeknek nagyobb részét vagy talán az egészet sem használhatja tulajdonosa eke alá, hol az ily rugott borjukat bevásárolva 4 éves korig kinevelve ismét jó pénzért a szántóvető gazdáknak eladhatná.

Üdvösnek találok tehát, hogy gazdasági-egyleteink, valamint egyes tenyésztő gazdák, úgy az országos gazdasági-egylet is fogná fel ez ügyet, és a mi még nem egészen késő, folyamodnék a kormányhoz, hogy a rugott borjuk levágatását, a mely gyakorlat oly rossz, hogy hazánkban a gaz-

dászatot nemcsak hátráltatja, de ha még évekig folytatatik, teljesen megrontja s tönkre teszi, — betiltaná országsterse, mert a levágáshoz mindig a színét-javát veszik, míg a tenyésztéshez az elsatnyult borju marad, s ha ezt országsterse a kormány felkarolja, és ezen okszerűtlen állapotustitást betiltandja, pár évok alatt ismét elegendő, szép jármás ökreink lesznek.

Hiszen nem következés, hogy mindenki neveljen borjút, hogy jármás ökrei legyenek; így példaul egyes uradalmakban, hol elegendő föld van, s ennek legnagyobb része szántás-vetés alá használtatik, mert a föld több hasznót ad: tenyész-nálatik, de hogy az erő ne hi-marhakat nem tartanak; az illető szakavatott gazdatiszt urak, a jó bázzeék, az illető szakavatott gazdatiszt urak, a jó tökéletes kinézésű rugott és esztendő s borjukat összevásárolják, s ellátják gazdászatukat a jól táplálás és gondviselés által tökéletesen kifejlett erős igavonó marhával.

Nézetem az, ha állat-illetőleg szarvasmarhatenyésztésünket az országos gazdasági-egylet és a kormány idején felkarolja, s a zsenge koru borjukat pusztítani nem engedi, mielőbb célt érünk, s az igavonó marha tekintetében hazánkban szükségét nem érendünk.

Petrovics János
megyei állatorvos.

Hetivásári tudósítás.

Gyula június 14. Ahoz képest, hogy országos vásár előtti péntek volt, szokás ellen elég sok

szekéren hoztak mindenféle gabonaféléket, mert az aratásra egy sem kedvezett az idő, — s ki erre, ki arra, akart egy kis pénzt csinálni a vásárra.

A pesti és aradi árcsökkenések, nem adhattak kedvet a helybeli üzereknek a vételre, — míg a fogyasztók is még további árcsökkenésre várva, csak gyéren vettek. — Ezeknél fogva főkép a közönséges csekély tiszta buza, valamint a szegényebb kétszeres 50—60 krnyi árcsökkenést szenvedett, — így a kukorica is, a miatt, mert az új árpa bejött, s a kukoricavetések szépen javulnak az esők után.

Uj ár pát is hoztak már néhány köblöt, igen középszerű minőségűt, s köblét 3 frt 60 kron adták. — A szép zab kiesinyben 4 forintjával kelt de lassan, — a csekélyebb olcsóbban.

A sertés, ló és szarvasmarha piac most beleolvad az országos vásárba.

Tüzifa egész héten át sok érkezett Ilyéből, voltak napok, hogy 30—40 szekér is jött; a jó százaz gyertyán fának ölet 15—16 forintjával meg lehetett venni.

Halat a szentesi, tarcsai és békési vizről 4 szekéren hoztak — jobbára mind hitvány apró potykát fontját 10 krtól kezdve fel 16 krig adták. Egy két darab nagyobb fris hal fontja ma is 40—50 kr. volt.

Az országos vásárról tüzetesen a jövő számban.

Sz. L.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

266 Török sorsjegyek huzása aug. 1. okt. 1. dec. 1. febr. 1. apr. 1. jun. 1.

Előnyösségüknel fogva legajánlhatóbb sorsjegyek a m. kir. jutalom-kölcsönök és a török állam-sorsjegyek.

Különösen előnyösek a kisorsolási huzások: A m. kir. jutalom-kölcsönnek évenként 4 huzása van 250,000 frt főnyerővel. A török állam-sorsjegyek 6-szor huzatnak 600,000 franc főnyerővel.

Továbbá előnyük az adómentesség, államjótállás és jelzalog biztonság, mely előnyüknel fogva legjobbak s legkedveltebbek, minél fogva annyival is inkább ajánlhatjuk, a mennyiben a legkisebb nyereseménynél felület marad, ez a török sorsjegyeknél 100 fitra is rámegey. Azonkivül a török sorsjegyek évenként 12 francot kamatoznak aranyban, melyeket mi résztvevőinknek mindjárt az első részletfizetéstől kezdve juttatjuk.

Már az első részletfizetéssel igényt tarthat a leg-nagyobb nyereseményre. — Magyar, ugyszintén török sorsjegyek 5 frt havi részletfizetés mellett megszereshetők. — Kik 10 frtos havi részletfizetésre vesznek az említett két sorsjegyből, a 4-ik részlet lefizetésénél 1 száz-meiningeni eredeti sorsjegyet díjmentesen kapnak, mely évenként 3-szor huzatik. (5—6 68)

Magaziner & Sterk
váltóirodája Pesten, Deák-utca 7. sz.

Magy. jut. sorsolása aug. 15., nov. 15., febr. 15., május 15.

Nyeremény sorozatok minden huzás után ingyen

Vidki megrendelések utánvet mellett pontosan teljesíthetnek.

Sorsjegyek részletfizetés melletti előnyös megszerzésénél nem felesleges részletességekbe bocsátkozni; azon élénk résztvevő, mely a sorsjegyek ily módoni szerzése a közönség minden osztályaiban látható, legjobb bizonyítékai az ily berendezésnek.

Kiemelendő, hogy ez által mindenki könnyen mindenféle sorsjegyeket csekélységgel szerezhethet; ezen meggazdálkodás által oly értékpapirokat szerezhethet, melyeknek azonnali vételénél nagyobb összegek szükségeltetnének.

Azonkivül könnyű szerencsésé lenni, mi már sokszor családot szerencsésé tett.

En eladok mindenféle sorsjegyet 5 frt havi részlettől kezdve legjutányosb számítás mellett, szabadságában áll a vevőnek meghatározni: mely időig, vagy mily összeget akar e célra fizetni. Az első részletfizetésnél mindenki kap egy hitelesen kiállított okmányt, melyben a számok pontosan jegyezve, az utolsó részletfizetésnél pedig az eredeti sorsjegy kézbesitetik.

Már az első részletfizetés megtörténtével játszhatni minden nyereseményre, s a tulajdonos élvezi az értékpapirok teljes kamatait.

Legajánlhatóbb sorsjegyek:

Hitelintézeti évenként 4 huzás, főnyerő 200,000 frt, 1860-iki évenk. 2 huz., főnyerő 300,000 ft, 1864-ki évenk. 5 huz., főnyerő 200,000 frt, 1839-ki Rothschild, még csupán 5 huzás leend, török sorsjegyek évenként 6 huz., főnyerő 600,000 frk, magyar jutalom-kölcsön évenk. 4 huz., főnyerő 250,000 frt.

Sorsjegytársulatoknak és egyleteknek berendezek óhajítás szerinti összeállításokat legelőnyösb feltételek mellett.

5—6 69)

Leitner F. Ferdinánd
Pest, magyar biztosító intézeti palotájában.

Sebestyén-tér 6. sz., előbb kigyó-utca 1. sz.

76) **GOLDSTEIN A.** 2—3
legnagyobb folyó-árúk üzlete

Pesten Sebestyén-tér 6. szám, előbb kigyó-utca 1. szám.

Ajánlja dusan ellátott raktárát mindennemű angol-lastinger, gyapot-bársony, patent fonal, gummi-szövet, talpalók (Strupfen) és minden más női és férfi cipészeknek szükségelt árukkal a legjutányosabb árak mellett.

Megrendelések pontosan intézethetnek el. Továbbá nagy raktára mindennemű rumburgi, creas és hollandi vásznaknak legjutányosabb árak és jótállás mellett.

Nagy raktár férfi ingekből 1.20 krtól 10 frtig. Női ingek 90 krtól felfelé, úgy mindennemű gyermek-tehéneműek, gallérok, kézelők mesés olcsó árakon.

Egész menyasszonyi felékesítések elfogadtatnak s gyorsan teljesitetnek.

Sebestyén-tér 6. sz., előbb kigyó-utca 1. sz.

Nagyban

Egy igen jó karban levő

77) **gőz-cséplőgép** 2—2

kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó.

Bővebben tudakozódhatni Kovács János urnál Gyomán.

Egy 4 vagy 6 gymnasialis osztályt végzett jó házból való fiatal egyén **gyakornokul** kedvező feltételek mellett **Hámory Lajos** gyógyszerárában **Eleken** felvétetik. (1—2 77)